

KESKKONNAMINISTEERIUM

Metsandusalaane seadusandlus

Karli Ligi

Keskkonnaministeerium / Metsaosakond

Mida loetakse metsaks või metsamaaks?

- Mets on ökosüsteem, mis koosneb metsamaast, sellel kasvavast taimestikust ja seal elunevast loomastikust.
- Metsamaa on maa, mis vastab vähemalt ühele järgmistest nõuetest:
  - on metsamaa kõlvikuna kantud maakatastrisse;
  - on maatükk pindalaga vähemalt 0,1 hektarit, millel kasvavad puittaimed kõrgusega vähemalt 1,3 meetrit ja puuvõrade liitusega vähemalt 30 protsenti.

Mis ei ole metsamaa?

- Metsamaaks ei loeta õuemaad, elamumaad, pargi, kalmistu, haljasala, marja- ja viljapuuaiad, puukooli, aiandi, dendraariumi ning puu- ja põõsaistandike maad.

Kus metsaseadus kohaldub?

- Metsamaal
- Seadust ei kohaldata
  - väiksema kui 0,5 hektari suuruse metsamaa lahustüki suhtes;
  - maa suhtes, mis vastab puittaimede kõrguse ja täiuse alusel küll metsamaa definitsioonile , kuid kus puude keskmine vanus ei ületa kümmet aastat ning maa ei ole maakatastrisse kantud metsamaana.

Kes mida teeb?

- Keskkonnaministeerium
  - Poliitika kujundamine, metsanduse arengute seadmine
- Keskkonnaamet
  - Metsateatised, metsauuenduse kontroll, metsakultiveerimismaterjali kontroll, VEP kontroll
- Keskkonnainspektsioon
  - Järelevalve
- Keskkonnaagentuur
  - Metsa inventeerimisandmete kontroll, metsaseire, metsakorraldajate tunnistused
- SA Erametsakeskus
  - metsandustoetused

Metsa majandamine

- Uuendamine
- Kasvatamine
- Kasutamine
- Metsakaitse

Metsa uuendamine

- maapinna ettevalmistamine puuseemnete külvamise ja puude istutamise võimaldamiseks või loodusliku uuenduse tekkele kaasaaitamiseks;
- puuseemnete külvamine;
- puude istutamine;
- metsakultuuri hooldamine;
- loodusliku uuenduse tekke ja arengu soodustamine muul viisil;
- metsa võib uuendada ainult kasvukohatüübile sobivate puuliikidega

- Metsaomanik on kohustatud rakendama metsa uuendamise võtteid vähemalt 0,5 hektari suuruse pindalaga hukkunud metsaosades või raiesmikel **kahe aasta jooksul** hukkumisest või raiest arvates;
- Võtteid ei pea rakendama, kui piisav looduslik uuendus on olemas (KeA poolt hinnatud) või asub ala kaitseala sihtkaitsevööndis;
- Metsaomanik peab rakendama metsa uuendamise võtteid mis tagavad, et hiljemalt **5(10) aastat** peale raiet/hukkumist tagavad metsa uuenemise;
- Metsa uuendamise võtete rakendamise ning metsa uuenemise tähtaja pikendamiseks esitatakse taotlus Keskkonnaametile

- Mets loetakse uuenenuks, kui alal, kus mets hukkus või maha raiuti, kasvab ülepinnaliselt paiknevaid metsakasvukohatüübile sobiva liigi puid, mille mõõtmed ja kogus tagavad uue metsapõlve tekke;
- Mets loetakse hakkunuks, kui tuule, seenhaiguste, putuka- või ulukikahjustuste, üleujutuse, tule, saaste või muude biootiliste või abiootiliste kahjustuste tõttu on elusate puude järgi määratud metsa puuvõrade liitus alla 30 protsendi või täius langenud alla 0,3.

- Metsa uuendamisel on kändude juurimine lubatud teatud kasvukohatüüpides
- Liigniiskes kasvukohas on lubatud kaevata kuni 40 cm sügavusega esivagusid
- Leesikaloo, sambliku ja kanarbiku kasvukohad tuleb uuendada männiga
- Juuremädaniku tõttu raiutud puistut ei tohi uuendada raiutud puistu enamuspouliigiga (v.a. sambliku ja pohla männikud või ekspertiisi alusel)

Külvi- ja istutustihedus

Seatud minimaalsed väärtused

- Mänd min 3000 taime/3500 külvikohta
- Kuusk min 1500 taime
- Aru- ja sookask min 1500 taime/2500 külvikohta
- Väiksem algtihedus on looduslikule uuenemisele kaasaaitamine

Raied

Raieteks loetakse:

- Puude ja põõsaste langetamine;
- Langetatud tüvede laasimine;
- Tüvede järkamine;
- Metsamaterjali koondamine ja kokkuvedu.

Metsamaterjaliks loetakse:

- Langetatud puu ja puutüvi;
- Puutüve järkamisel saadud tüveosa;
- Raidmed.

Raiete jagunemine

Hooldusraied

Valgustusraie

Harvendusraie

Sanitaarraie

Valikraie

Trassiraie

Raadamine

Kujundusraie

Uuendusraied

Turberaie

Veerraie

Häilraie

Aegjarkne raie

Lageraie

Uuendusraie nõuded

- Saavutanud küpsusvanuse või –diameetri või on puistu täius 40% või alla selle
- Vajalik metsateatis
- Vaja jätta vajadusel seemnepuid 20-70 puud hektarile)
- Vaja jätta säilikpuid 5(10) tm hektarile
- Enne raiesmiku uuenemist ei tohi piirneval eraldisel raiet alustada

Raievanused

Sõltuvad boniteedist

- Männil 90-120 a
- Kuusel 60-90 a
- Aru- ja sookasel 60-70 a
- Haaval 30-50 a
- Sanglepal 60 a
- Kõvad lehtpuud 90-130 a

Küpsusdiameetrid

- Mänd 28 cm
- Kuusk 26 cm
- Aru ja sookask 16-26 cm
- Sanglepp 16-24 cm
- Haab 18-20 cm

Säilikpuud

- Säilikpuid ei koristata ja jäävad alaliseks metsa
- Suurematel lankidel säilitada gruppina
- Valida esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast

Seemnepuud

- Hea tüvevorm
- Kitsas ja pikk elusvõra
- Kiire kasv ja hea tervislik seisund
- Võib olla ka säilikpuu
- Üksikult või mõnepuulised grupid
- Ei pea jätma, kui olemas säilitatav elujõuline järelkasv ja langi osas kus on lähemal kui 30 m kaugusel seemnekandvuseas okaspuistu või 50 m kaugusel seemnekandvuseas arukaasikust või kui seemnepuudeks sobivaid puid ei ole

Turberaied

- Veerraie
- Raiutakse puistu servast korduvate järkudena kuni puistu laiune riba
- Riba kõrval võib raiuda üksikpuid või häile, kui elujõuline järelkasv on olemas kuni täiuseni 50%
- Aegjarkne raie
- Raiutakse puid hajali üle raielangi kahe või enama järguga
- Häilraie
- Mets raiutakse häiludena korduvate järkudena

Turberaied

- Järgmise järgu võib teha kui järelkasvu on piisavalt (0,3 m puid vähemalt 1000 taime/ha)
- Viimase järgu võib teha, kui elujõulisi 0,5 m järelkasvu puid on 1500 taime/ha
- Järkude vahe peab olema vähemalt 5 aastat

Raielankide koristamine raidmetest

- Koristada aasta jooksul peale raieõiguse lõppemist, kui on vajalik uuenemise tagamiseks
- Lubatud viisid:
  - Põletamine
  - Kokkuveoteedele koondamine
  - Tükeldamine
  - Äravedu

Valikraie

- Puistu saavutanud küpsusvanuse
- Raiutakse üksikpuude või häiludena
- Säilitatakse säilikpuud
- MME seatud minimaalsed rinnaspindalad peale valikraiet

Hooldusraied

- Valgustusraie

- Kuni 8 cm rinnasdiameetriga puistus
- Metsateatist vaja ei ole
- Peapuuliigi valgusolude parandamine, puistu koosseisu kujundamine

- Harvendusraie

- Keskmise diameeter üle 8 cm
- Rinnaspindala suurem kui MME seatud miinimum
- Rinnaspindala alammäärad seatud MME lisaga 1
- Vajab metsateatist

Sanitaarraie

- Metsa tervisliku seisundi parandamiseks tehtav või seemnepuude eemaldamiseks tehtav raie
- Raieks vaja metsateatist või metsakaitseeksporti metsaregistris
- Raiutakse surnud või kahjustatud puud, tormiheidet ja –murdu ning tormi ja lume poolt vaalitud puid

Ilma metsateatist omamata võib metsaomanik raiuda kuni 20 tihumeetrit puitu kinnisasja kohta aastas.

Raadamine

- Raie, et võimaldada metsa kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks
- Vajalik projekt, käidukava või muu õigusaktidest tulenev dokument (nt detailplaneering)
- Peale raadamist ei ole kohustust uuendada

Raiemahud

- Riigimetsa majandajate osas kinnitab keskkonnaminister iga aasta 1. detsembriks uuendusraie mahud
- Vabariigi Valitsusel on õigus metsa loodusliku tasakaalu tagamiseks seada piiranguid uuendusraie langi pindalale, kui on põhjendatult alust eeldada, et raie maht võib ületada majandatava metsa juurdekasvu

Omaniku kohustused

- Alates 2020 septembrist linna rohealadel raiete korral peab olema kohaliku omavalitsuse kooskõlastus
- Kaitsma metsa kahjurite, haiguste, prahistamise ja tulekahjude eest
- Metsa kõrvalsaaduste varumise korral ei tohi varumise viisid kahjustada kõrvalsaaduste saagikust

Metsakaitse

- Raiel ei tohi säilitatavaid puid kahjustada viisil, et neid saaks pärast sanitaarraie korras raiuda
- Metsa uuendamisel ei tohi purustada pinnase pealmist kihti rohkem kui 50% pindalast ning raiel enam kui 25% pindalast
- Raietöödel kahjustatud teed, sihid, kraavid, sillad ja truubid tuleb korrastada raie eelsele tasemele aasta jooksul peale raieõiguse lõppemist
- Vältida tuleb pärandkultuuriobjektide kahjustamist
- Juuremädanike leviku tõkestamiseks töödelda okaspuukände bioloogiliste taimekaitsevahendite või karbamiidiga

Metsakaitse

- Pestitsiide tohib kasutada vaid metsakaitseeksporti alusel
- Toores okaspuit tuleb metsast välja vedada
  - 1. septembrist kuni 30. aprillini raiutud puit 1. juuniks
  - 1. maist kuni 31. augustini raiutud puit ühe kuu jooksul raie tegemisest arvates

Ekspertiiside tellimine

- Metsauuendusekspertiisi tellimiseks esitatakse taotlus Keskkonnaametile
- Metsakaitseekspertiis algatatakse Keskkonnaameti poolt kahjustuse teatise esitamisel või muul viisil laekunud teabe alusel
- Ekspertiis teostatakse 20 tööpäeva jooksul
- Ekspertiise näeb metsaomanik metsaregistris

Vääriselupaigad

- Vähiima inimõjuga metsaala, kus praegusajal suure tõenäosusega ja mittejuhuslikult leidub ohustatud, ohualteid, haruldasi või tähelepanu vajavaid liike, mis on kasvukohtadega kitsalt kohastunud
- Lisaväärtus looduskaitse, kaitse majandusmetsades intensiivselt majandatud metsade vahel kuni sobivate alade (taas)tekkeni
- Peamised tunnused:
  - alal kasvab põline või haruldane metsakooslus
  - leidub erilistele elutingimustele viitavaid bioloogilisi ja maastikulisi näitajaid
  - esineb erilistele elutingimustele viitavaid tunnusliike

VEP kaitse

- Avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ning riigimetsas asuv ja keskkonnaregistrisse kantud VEPis on keelatud raie
- Lubatud on kujundusraie ja erandkorras tehtav raie Keskkonnameti nõusolekul

Metsaressursi arvestuse riiklik register

- Koondab andmeid metsade kohta
- Inventeerimisandmed kogu ulatuses avalikud riigimetsas erametsaomanike osas kuvatakse piiratud andmeid
- Kuvatakse metsateatiseid
- Sisse logimisel metsaomanikul suuremad võimalused kui sisse logimata kasutajal
- Metsateatiste esitamine
- <https://register.metsad.ee/>

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Karli Ligi